

Híres épületekhez

Zsolnay-kerámiák

Gyógyítják a főváros több híres épületének sebeit, kijavítják a sérült kerámiadíszítéseket. A Pécsi Porcelángyár az idén több ezer darab különböző méretű pirogánit díszítőelemet szállít a Gellért Hullámfürdő rekonstrukciójához; a Zsolnay-kerámialapok a medence körüli járda és a kerítés helyreállításához kellene.

A Szilágyi Dezső téri református templom renoválásához negyvenötezer darab sárga, zöld, barna mázas tő- és kúpcserpep gyártanak. Pécsi pirogánittal újul meg a kőbányai műemlék templom; a századforduló idején emelt egyházi épületet Lechner Ödön tervezte és a kivitelezésnél kívül-belül felhasználták a Zsolnay-burkolólapokat. A következő hónapokban a torony alsó részéhez küldenek több millió forint értékű díszítőelemet. Folyamatosan szállítanak pirogánitot a budai Várban és az Országházban folyó helyreállításához.

Járókában teleltek a borjúk

Jól teleltek az Enyingi Állami Gazdaság kiscsérpusztai tehenészetű telepén a fából ácsolt egyszemélyes „borjújárókákban” — három oldalról deszkafallal, valamint egy féltetővel védett, s kifutóval kiegészített ketrecekben — tartott, szabadban nevelt kisborjak. Egészségi állapotuk még a leghidegebb napokban is kifogástalan volt, súlyuk is gyarapodott havonta huszonkét-huszonhárom kilogrammal.

A fából ácsolt, olcsó — nedvszívó kavicságyra helyezett, s szalmával bélelt aljú — ketrecek, mint az idejé télen is bebizonyosodott, jól beváltak a borjúnevelésnél.

Huszonöt éves a lottójáték

Negyedszázaddal ezelőtt, 1957 februárjában indította útjára az OTP a lottójátékot. Az ebből az alkalomból szerdán tartott sajtótájékoztatón Szohár Ferenc, a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság vezetője elmondta: a 25 év alatt több mint 8,7 milliárd szelvényt töltöttek ki a lottózók, s nyereményük megközelítette a 11,5 milliárd forintot. Az első sorsolásra mintegy 1,5 millió szelvény érkezett, s az első lottózók szerencsésjeit a 16-os, 61-es, 71-es, 77-es és 89-es számok hozták meg. A lottózók tábora azóta többszörösére nőtt, tavaly átlagosan 3,6 millió szelvényt vásároltak hetente és előfordult, hogy egyetlen héten 8,5 millió talált vevőre.

Bár a lottójáték bevezetése óta lényegében nem változott, 25 év során különféle szelvényfajták bevezetésével kísérleteztek. Eleinte például nem nyomtatták a 90 számot a szelvényre, a fogadók az üres négyzetekbe írták a megjátszott öt számjegyet. Ennek a megoldásnak azonban nem volt sikere, rövidesen meg is szűntek. Azóta van forgalomban a számrácsos szelvény, heti és előfizetéses — egész hónapra szóló — formában. Az utóbbi egyre inkább terjed, ma már megközelíti a forgalom 50 százalékát.

Koltay-Kastner Jenő kitüntetése

Somogyi Károlyné felvétele

Dr. Koresog András átnyújtja a kitüntetést Koltay-Kastner professzornak

A 90. születésnapját közeledő Koltay-Kastner Jenő professzort bemsőséges ünnepségen köszöntötték tegnap, szerdán délelőtt a József Attila Tudományegyetemen, abból az alkalomból, hogy az Elnöki Tanács az idős tudóst, a Magyar Népköztársaság Zászlórendjével tüntette ki. Az ünnepi eseményen dr. Antalffy György egyetemi tanár, a JATE rektora köszöntötte a résztvevőket, a jubiláló professzort, családtagjait, az egyetem párt-, állami- és társadalmi szerveinek vezető képviselőit, valamint dr. Székely Sándort, a városi pártbizottság titkárát.

A magas kitüntetést dr. Koresog András művelődési minisztériumi államtitkár nyújtotta át. Köszöntőjében hangsúlyozta Koltay-Kastner Jenő hosszú és értékes pályafutásának, életének és tudományos munkásságának

példáját. Negyven éven át zelmúltban ünneplő Koltay-Kastner Jenő professzort bemsőséges ünnepségen köszöntötték tegnap, szerdán délelőtt a József Attila Tudományegyetemen, abból az alkalomból, hogy az Elnöki Tanács az idős tudóst, a Magyar Népköztársaság Zászlórendjével tüntette ki. Az ünnepi eseményen dr. Antalffy György egyetemi tanár, a JATE rektora köszöntötte a résztvevőket, a jubiláló professzort, családtagjait, az egyetem párt-, állami- és társadalmi szerveinek vezető képviselőit, valamint dr. Székely Sándort, a városi pártbizottság titkárát.

A jutalomsorsoláson az elmúlt negyedszázad alatt csaknem 322 ezer tárgynyereményt sorsoltak ki, 2,2 milliárd forint értékben. A tárgynyeremények köre nagyot változott 25 év alatt, míg eleinte például gabonarosta, szőlőprés és fél disznó szerepelt a nyereménylistán, ma autót, nyaralót, háztartási gépeket vehetnek át a nyertesek. Idei újdonság, hogy ezentúl azok, akik a tárgynyeremény-sorsoláson gépkocsit nyernek, választhatnak a Lada, a Dacia és a Trabant típusok közül, s amennyiben valamelyik olcsóbb autót veszik át, megkapják a Lada és a választott kocsi közötti értékkülönbséget.

Nemcsak a fogadók találták meg számításukat a lottójátékkal, a bevétel is számottevő, s ezt a költségvetés lakásépítkezések támogatására fordítja. S hogy ez a támogatás jelentős, azt az is mutatja, hogy a lottóból származó állami jövedelem 25 év alatt csaknem 13 milliárd forint volt.

A lottó igazgatóság vezetője bejelentette, hogy a jubileum napján, 7-én a Jókai utcai MEDOSZ-székházban — az első húzás színhelyén — rendkívüli sorsoláson forgatják meg a szerencsekereket.

Gyerekek a küszöbön

Számát nem tudjuk, csak sejtjük, sok olyan gyerek él közöttünk, amelyik eljut ugyan a szellemi fejlődésnek bizonyos fokára, de társaitól egyre jobban lemarad. Szülei néha észre se veszik, vagy késve veszik észre, de segíteni akkor se tudnak. Elvesztett gyerekek lennének az ilyen? Eleven emberről lemondani talán soha nem szabad, a pedagógia nem ismeri a lemondás törvényét. Azt mondja, ha eljutott a gyerekek a küszöbön, de saját erőből nem tudja átlépni, akkor segítenünk kell. De ki segítsen?

1.

Van egy elsős, nem tanulja meg az olvasást. A szülők először azt gondolják, nem is benne van a hiba, hanem az iskolában. Miért nem úgy tanítják olvasni a gyereket, mint régen? Itt az új módszer, itt a selejt, tehát a módszerben van a hiba. Elűthetnénk a dolgot avval az aranyigazsággal, hogy nem sikerült még olyan tanítási fogásokat kitalálni, amivel rá ne lehetne kapadni a gyereket a betű tudományára, de érdemesebb jobban figyelni. Az írása is nehezebb, tíz percnél tovább nem képes a padban ülni, reggel mindig késik, és a szomszédja takarékkönyvét összetépte. Mondhatnánk erre is, ez vagy az a vonás majdnem minden gyerekben föllelhet, majd kinövi. Ha ezt mondjuk, belenyugszunk, és vagy kinövi, vagy nem. Ha nem, akkor mondhatjuk, bocsánat, tévedtünk? De-hogy mondhatjuk!

Van Szegeden egy új intézmény, Nevelési Tanácsadó a neve. Elsős Bandikát behozták ide az iskola javaslatára. Kiderült róla, hogy koraszülött. (Nem minden koraszülött marad le társaitól, sőt, kivételes tehetségek is akadnak közöttük.) Az is lehet, hogy úgynevezett „szülési sérült”. (Mégint nem szeretnék önvadát ebreszteni az édesanyjában, nem arról van szó, hogy minden visszamaradó az anyaméhben vagy szülés közben sérült meg.) Bandika annyira határozott volt — annyira a küszöbön állt —, hogy az óvodából akadály nélkül átmehetett az iskolába. Ha a bajt észrevették, igazítani kell rajta, de hogyan? Óvodába viszsza küldeni nem lehet, elsőben nem buktatnak, ha nem vigyázunk, egész iskolai életén magával hordozza fáziskéséseit. Ki tudná megmondani, hány újabb lelki megrázkódtatást kellene közben elviselnie? Olyanokat, amelyek belekövesednek idegrendszerébe, és onnan soha ki nem iktathatók. Olyan pedagógiai módszerek keljenek ide, amelyek valóban tudnak segíteni. Ha késnének, elkésnének velem.

Nagy körültekintés kell, és a szakma minden finom-

ságára szükség van. Sokszor magát a családot is alkalmassá kell tenni a szokatlan eset gyógyítására. Ne gondoljunk mindig rendetlen családi viszonyokra — bár azt legelőször a gyerek érzi meg! — előfordul, hogy a teljes jószándék is kevés.

Az Április 4. útján, a Mézeskalásházban — a tanyai kollégium épületében — működik a Nevelési Tanácsadó, itt hallottuk a következő esetet is. Bement Pista, kamaszkorának teljes vértetében, és segítséget kért. Azt mondta, az utóbbi időben nagyon nyugtalan, barátait elmarja maga mellől, és iskolai eredményei romlanak. Akiben ekkora őszinteség dolgozik, elismerést is érdemel. (Ha minden fölnőtt azonnal jelentkezne hivatali rangjától függetlenül, amikor elkezd elmenni maga mellől barátait vagy legjobb munkatársait, kevesebb bajunk lenne a világban.) Pista természetesen számíthat a hozzáértők közreműködésére.

2.

Nem merek vállalkozni rá, hogy a Nevelési Tanácsadó szágú munkáját vázlatosan is bemutassam. Válnak a szülők, gondban van a gyámügy, melyiknél maradjanak a gyerekek. Ide küldi a papát is, mamát is a két gyerekkel, derítsék ki, kihez köti őket természetesebb kapcsolat. Sima válásnál legtöbbször semmiféle probléma nem merül föl, aki tehát idejön, legtöbbször nagyon elmeresedett viszonyokat hoz magával — és mindig felelősséggel kell döntenie a kivülállóknak. Átközzölhet nehéz, és kimondhatatlanul szép földadat, ha sikerül megoldani.

A küszöböt képletesen mondtuk eddig, de valóságosan is kell értenünk. Amikor Pista bejött, megállt a küszöbön, és nem tudta, most mit tegyen. Nyolc ember van egy teremben, melyikhez szóljon? Legnagyobb titkát hozta magával, ennyi ember előtt megszólalni se képes. Bandikának se könynyebb, bár édesanyja fogja a kezét. Ő is a küszöbről pislog befelé, és találgatja, a sok közül melyik ugrik majd neki. Az első pillanat varázsa elszáll, gyanakvás lesz belőle, és félelem. Egyik

3.

Azt mondtuk az előbb, képletesen és valóságosan is küszöbön áll a gyerek. Megtoldhatjuk: ez az intézet se lépte át még saját küszöbét. A felettes szerv jóindulatához nem fér kétség, de gyermekintézményeink mindenhol annyira zsúfoltak, akár mentesítést is találhatunk. A beszélgetésekből az a remény csendült ki, ha nehéz anyagi körülményeink között is ennyire megértéssel támogatták az intézet megalakulását, talán a küszöbön is átsegítik hamarosan.

Horváth Dezső

Fűtésszabályozó, gázkazánokhoz

Önműködő gázkazán-szabályozó berendezés nagyüzemi gyártását kezdte meg a Fűtőber Vállalat. A berendezés az érzékelőműszerektől kapott jelek alapján azonnal követi az időjárás változásait, s a fűtést az idő felmelegedéséhez, lehűléséhez igazítja, egyenletes hőmérsékletet tart a lakásokban. Nem fordulhat elő, hogy az idő lehűlése után még órákig fázna a lakásokban, s hasonlóképpen megakadályozza a túlfűtést, az energiapazarlást. Egyebek között megoldható, hogy éjszaka csökkentett fűtéssel dolgozzon a kazán.

A berendezés előnye, hogy egy nagy blokkba tömörítették azokat a szivattyúkat, a vízkövesedést, korróziót gátló vegyszeradagoló berendezéseket, hőcserélő tartályt és egyéb szerkezetet, automatát, amelyet egyébként a gázkazánon kívül kell felszerelni, így a szokásosnál egyharmaddal kisebb kazánház is elegendő. Az előregyártott blokk felhasználá-

sával meggyorsul a szerelés, csökken az építési idő és 30-40 százalékkal kevesebbet kell költeni a kazánházi beruházásra.

A távfűtés nélküli lakótelepeken előnyösen alkalmazható a tömbfűtés ezekkel a berendezésekkel. A Tervezésfejlesztési és Típustervező Intézettel, valamint a 21-es számú Állami Építőipari Vállalattal közösen dolgoznak most a további fejlesztésén, a konténeres tetőtéri gázkazánok kialakításán is.

Vetélkedő

Arany János halálának 100. évfordulója alkalmából a budapesti Arany János Gimnázium szervezésében irodalmi vetélkedőt rendeztek. A versenyen az ország 18 középiskolájának növendékei vettek részt. Az első díjat a kaposvári Madách gimnázium csapata kapta. Második lett a szegedi Radnóti gimnázium.

A fényorgonától a sakkautomatáig

Gyors piacfelismerés, fejlesztési összefogás, a gyártási technológia átállítása, — és máris indulhat a sorozatgyártás. Ily módon kezdtek meg az Egyesült Izzóban a mini fényorgonák előállítását, s a gyár az elmúlt néhány hónapban már nyolcezer készüléket piacra dobott. Idei tervekben további 20 ezer fényorgona gyártása szerepel.

A Tungstram márkájú fényorgonák — amelyek a zenei élményt látványvá alakítják — az Izzo kaposvári gyárában készülnek, egyidejűleg többféle változat-

ban, köztük a háromcsatornás, hangvezérelt discotornyok, a valamivel bonyolultabb fényhatásokra is képes disco-settek, s a kettő variációjából tervezett discoplus berendezések. A fényorgonák működésének lényege: a hangfrekvenciáknak megfelelően lüktetve világítanak a piros, kék vagy sárga lámpák.

A kaposvári Tungstramgyáriak már tervezik az új játékokat is, gyerekeknek hangvezérelt autómódelleket, felnőtteknek pedig a sakkautomatákat.